

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Панова Оксана Олександрівна

УДК 342.9

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ:
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ**

Спеціальність 12.00.07 — адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора юридичних наук

Суми — 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному університеті внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України.

Науковий консультант: доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України
БЕЗПАЛОВА Ольга Ігорівна,
Харківський національний університет внутрішніх справ, завідувач кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України
БАРАШ Євген Юхимович,
начальник Інституту кримінально-виконавчої служби;

доктор юридичних наук, доцент
ГАРУСТ Юрій Віталійович,
Сумський державний університет, завідувач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки навчально-наукового інституту права;

доктор юридичних наук, професор
ЮНІН Олександр Сергійович,
директор навчально-наукового інституту заочного навчання та підвищення кваліфікації Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Захист відбудеться 25 червня 2019 р. о 9.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 55.051.07 Сумського державного університету за адресою: 40007, м. Суми, вул. Петропавлівська, 57.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Сумського державного університету за адресою: 40007, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2.

Автореферат розісланий 24 травня 2019 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

М.І. Логвиненко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Стратегія сталого розвитку «Україна–2020» важливою передумовою впровадження в Україні європейських стандартів життя визначила реалізацію низки реформ та програм за чотирма векторами: розвитку, безпеки, відповідальності та гордості. Зважаючи на сучасний етап проведення на сході України операції Об'єднаних сил (з 2014 по 2018 роки — антитерористичної операції), погіршення криміногенної ситуації в державі, що відбувається внаслідок дії низки факторів (збільшення незаконного обігу зброї та наркотичних засобів, активізація процесів нелегальної міграції населення з інших країн, зростання рівня безробіття, зростання внаслідок бойових дій на сході країни кількості вимушених переселенців, у тому числі антисоціальної спрямованості), особливої уваги потребує належна реалізація реформ за вектором безпеки.

Важливою передумовою реалізації необхідних реформ є вдосконалення адміністративного законодавства, положення якого визначають перелік та адміністративно-правовий статус правоохоронних органів, регулюють особливості їх діяльності щодо забезпечення прав і свобод громадян, інтересів суспільства та держави, протидії злочинності. Прийняття у 2015 році Закону України «Про Національну поліцію» стало одним із перших кроків у напрямі запровадження правових та інституційних передумов забезпечення безпеки здоров'я та життя людини, надання якісних поліцейських послуг, вироблення нових критеріїв оцінки роботи правоохоронців для підвищення рівня захисту прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань. Нормами вказаного нормативно-правового акта вперше було закріплено нову для українського законодавства (але не для науки адміністративного права) категорію «публічна безпека». Сьогодні у нормативно-правових актах, положення яких визначають особливості забезпечення законності та правопорядку в державі (а їх налічується більше 5000), одночасно використовуються дві категорії — «публічна безпека» та «громадська безпека», що створює певну термінологічну плутанину та ускладнює отримання комплексного уявлення про зміст системи забезпечення публічного порядку в державі. У зв'язку з цим, важливого значення набуває розмежування вказаних категорій та упорядкування національного адміністративного законодавства, що у результаті має призвести до вироблення вискоєфективної стратегії розвитку безпечного середовища.

Проблематика щодо з'ясування особливостей забезпечення прав і свобод громадян, інтересів суспільства та держави, забезпечення публічної (громадської) безпеки та публічного (громадського) порядку знайшла своє висвітлення у наукових працях таких українських та зарубіжних учених-юристів (передусім фахівців у галузі адміністративного права) як: В. Б. Авер'янов, С. М. Алфьоров, О. Ф. Андрійко, О. М. Бандурка,

Є. Ю. Бараш, О. І. Безпалова, Ю. П. Битяк, В. В. Волік, В. В. Галушко, В. М. Гарашук, Ю. В. Гаруст, І. П. Голосніченко, В. Л. Грохольський, Б. В. Дерев'яно, Є. В. Додін, А. В. Долинний, І. В. Зозуля, О. І. Кисельова, С. В. Ківалов, Т. А. Кобзева, В. Г. Ковальчук, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, Т. М. Кравцова, О. В. Кузьменко, А. М. Куліш, В. І. Курило, Є. В. Курінний, М. І. Логвиненко, О. М. Музичук, В. Я. Настюк, В. І. Олефір, В. В. Пахомов, А. О. Селіванов, М. В. Старинський, С. Г. Стеценко, В. В. Сухонос, Ю. О. Тихомиров, В. Г. Фатхутдінов, В. В. Цветков, Ю. С. Шемшученко, О. С. Юнін, тощо. Віддаючи належне досягненням указаних науковців, вважається за можливе запропонувати та обґрунтувати авторський підхід щодо визначення теоретико-правового підґрунтя забезпечення публічної безпеки з позицій адміністративно-правової науки. Потреба в цьому зумовлена змінами, що відбулися у національному адміністративному законодавстві, оновленням існуючих підходів до організації діяльності усієї системи правоохоронних органів, необхідністю врахування під час оновлення національного законодавства європейських стандартів поліцейського адміністрування (зокрема, в частині надання якісних поліцейських послуг), запровадження сервісно орієнтованого підходу в діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки в державі.

Таким чином, необхідність удосконалення управління у зазначеній сфері, недостатність теоретичного підґрунтя, наявність законодавчих проблем обумовлюють актуальність комплексного дослідження сутності та особливостей адміністративно-правових засад забезпечення публічної безпеки в Україні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Робота виконана відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна–2020», затвердженої указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015, Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 року № 1393-р, Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 року № 474-р, Стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 1023-р, пунктів 1.5, 2.4, 2.11, 3.3–3.5 Пріоритетних напрямків наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015–2019 років, затверджених наказом МВС України від 16 березня 2015 р. № 275, пунктів 1.2, 1.3, 2.3, 3.6, 8.9, 8.12, 8.14 Пріоритетних напрямків наукових досліджень Харківського національного університету внутрішніх справ на період 2016–2019 років, схвалених Вченою радою Харківського національного університету внутрішніх справ 23 лютого 2016 р. (протокол

№ 2), комплексних науково-дослідних тем Харківського національного університету внутрішніх справ «Реалізація та удосконалення адміністративного законодавства України» (державний реєстраційний номер 0113U008197), «Правоохоронна функція української держави» (державний реєстраційний номер 0113U00819).

Мета і задачі дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб на основі аналізу існуючих наукових підходів, а також чинного законодавства України і практики його реалізації визначити сутність та особливості адміністративно-правових засад забезпечення публічної безпеки в Україні, а також шляхи їх вдосконалення.

Для досягнення зазначеної мети в дисертації необхідно вирішити такі основні *задачі*:

- провести історико-правовий огляд становлення та розвитку системи забезпечення публічної безпеки в Україні;
- визначити сутність публічної безпеки як об'єкта адміністративно-правової охорони та захисту;
- узагальнити принципи адміністративно-правового забезпечення публічної безпеки;
- охарактеризувати правові засади забезпечення публічної безпеки в Україні та з'ясувати місце серед них адміністративно-правового регулювання;
- окреслити зміст адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення публічної безпеки;
- визначити особливості діяльності вищих органів державної влади як суб'єктів забезпечення публічної безпеки;
- охарактеризувати повноваження органів Національної поліції України у сфері забезпечення публічної безпеки;
- охарактеризувати специфіку адміністративно-правового забезпечення публічної безпеки органами прокуратури та судами (суддями);
- розкрити адміністративно-правові повноваження органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення публічної безпеки;
- опрацювати особливості забезпечення публічної безпеки інституціями громадянського суспільства;
- визначити адміністративно-правові повноваження інших суб'єктів, які здійснюють функції із забезпечення публічної безпеки;
- з'ясувати сутність правових форм діяльності щодо забезпечення публічної безпеки в Україні;
- розкрити особливості організаційних форм забезпечення публічної безпеки в Україні;
- визначити поняття та особливості адміністративних правопорушень у сфері публічної безпеки;

– опрацювати сутність та значення адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на публічну безпеку в Україні;

– охарактеризувати особливості дотримання законності під час реалізації адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на публічну безпеку в Україні;

– узагальнити зарубіжний досвід забезпечення публічної безпеки та опрацювати можливості його використання в Україні;

– опрацювати систему критеріїв та показників оцінювання ефективності забезпечення публічної безпеки в Україні;

– запропонувати шляхи оптимізації адміністративного законодавства у сфері забезпечення публічної безпеки в Україні.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають під час забезпечення публічної безпеки в Україні.

Предметом дослідження є адміністративно-правові засади забезпечення публічної безпеки в Україні.

Методи дослідження. Відповідно до мети і задач дослідження в роботі використано сукупність методів та прийомів наукового пізнання, як загальнотеоретичних, так і спеціально-наукових. За допомогою гносеологічного методу дослідження було визначено сутність публічної безпеки як об'єкта адміністративно-правової охорони та захисту, охарактеризовано зміст адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення публічної безпеки (підрозділи 1.2, 1.5). З використанням логіко-семантичного методу сформульовано низку понять, зокрема, таких як: «публічна безпека», «забезпечення публічної безпеки», «принципи адміністративно-правового забезпечення публічної безпеки», «адміністративно-правові відносини у сфері забезпечення публічної безпеки», «адміністративні правопорушення у сфері публічної безпеки», «правові форми діяльності щодо забезпечення публічної безпеки» (підрозділи 1.2, 1.3, 1.5, 3.1, 4.1). Використання методу системного аналізу дозволило охарактеризувати правові засади забезпечення публічної безпеки в Україні та з'ясувати місце серед них адміністративно-правового регулювання, опрацювати систему критеріїв та показників оцінювання ефективності забезпечення публічної безпеки в Україні (підрозділи 1.4, 2.1–2.5, 5.2). Порівняльно-правовий метод використано з метою узагальнення зарубіжного досвіду забезпечення публічної безпеки та опрацювання можливостей його використання в Україні, вироблення рекомендацій щодо оптимізації адміністративного законодавства у сфері забезпечення публічної безпеки в Україні (підрозділи 5.1, 5.3). Системно-структурний метод застосовано для з'ясування сутності правових форм діяльності щодо забезпечення публічної безпеки в Україні та розкриття особливостей організаційних форм забезпечення публічної безпеки в Україні (підрозділи 3.1, 3.2).

Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації становлять наукові праці фахівців у галузі філософії, теорії управління, загальної теорії держави і права, адміністративного права, інших галузевих правових наук, у тому числі зарубіжних дослідників. Нормативною основою дослідження є Конституція України, чинні законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, що визначають правові засади забезпечення публічної безпеки держави. У ході дисертаційного дослідження було використано також документи зарубіжних країн, досвід яких щодо забезпечення публічної безпеки може бути використаний в Україні. Інформаційну та емпіричну основу дисертації становлять узагальнення практики діяльності Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, окремих місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, довідкові видання, статистичні матеріали.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що робота є однією з перших спроб комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень науки адміністративного права визначити сутність та особливості адміністративно-правових засад забезпечення публічної безпеки в Україні, що дозволило обґрунтувати низку нових концептуальних положень і висновків, надати практичні рекомендації з досліджуваних питань. До найбільш значущих належать наступні:

вперше:

– розглядаючи забезпечення публічної безпеки як діяльність, що переважно регулюється нормами адміністративного права, акцентовано увагу, що об'єктом впливу у даному випадку виступає багаторівнева система суспільних відносин, спрямованих на створення умов для належного функціонування сектору безпеки, мінімізацію негативного впливу соціально-демографічних, економічних, політичних, правових, психологічних і технологічних факторів на стан захищеності життєво важливих для суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини і громадянина, що в результаті має призвести до забезпечення економічного, соціального, культурного розвитку людини і громадянина, безпечного середовища розвитку вільного суспільства, подальшої розбудови України як безпечної європейської держави;

– сформульовано пропозиції щодо розробки та прийняття Стратегії публічної безпеки, яка є необхідною передумовою для функціонування та повноцінного забезпечення публічної безпеки в державі та її окремих регіонах, а також аргументовано необхідність систематизації нормативно-правових актів, що визначають особливості забезпечення публічної безпеки;

– у результаті аналізу повноважень окремих органів та підрозділів поліції у сфері забезпечення публічної безпеки виокремлено ознаки, які

характеризують особливості адміністративно-правового статусу поліції як основного суб'єкта із спеціальною компетенцією у сфері публічної безпеки (загальні та спеціальні);

– обґрунтовано доцільність імплементації європейських стандартів діяльності органів прокуратури, зокрема, в частині нормативно-правового закріплення можливості участі органів прокуратури в адміністративно-правових відносинах у сфері забезпечення публічної безпеки, визначивши наглядові і контрольні функції та вивівши їх в сферу, що не охоплюється виключно кримінальним процесом;

– обґрунтовано, що процедура притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері публічної безпеки є одним із напрямів реалізації правоохоронної функції держави, який знаходять свій прояв шляхом застосування заходів ретроспективного, поточного та перспективного впливу на поведінку осіб, перш за все тих, що демонструють антисоціальну поведінку, поведінку із деформованою правосвідомістю та схильні до вчинення адміністративних деліктів, з метою попередження, припинення вчинення ними адміністративних правопорушень, а також поновлення правового стану тих явищ, що стали об'єктами посягання;

– зважаючи на те, що забезпечення публічної безпеки відбувається одночасно на загальнодержавному, регіональному (місцевому) та локальному рівнях, обґрунтовано доцільність виокремлення таких рівнів оцінювання ефективності процесу забезпечення публічної безпеки: макрорівень, мезорівень і мікрорівень, а також запропоновано систему критеріїв та показників оцінювання ефективності на кожному рівні;

удосконалено:

– підхід, відповідно до якого зроблено висновок, що виникненню інституту забезпечення публічної безпеки передувало створення органів поліцейського апарату, а також системи забезпечення громадської безпеки та порядку окремо в сільській місцевості, де головним суб'єктом забезпечення публічної безпеки виступали пересічні громадяни, а до методів підтримання правопорядку відносились лише попередження і припинення правопорушень із застосуванням заходів поліцейського та судового примусу;

– розуміння публічної безпеки як об'єкта адміністративно-правової охорони та захисту, що являє собою стан захищеності нормами адміністративного права суспільних відносин, які виступають значною соціальною цінністю та спрямовані на створення умов для максимально повного дотримання прав і свобод людини і громадянина, законних інтересів суспільства і держави, захисту їх від негативного впливу факторів, що виникають у результаті явищ природного, техногенного, біологічного характеру, недопущення та припинення протиправних посягань, мінімізації негативних наслідків;

– класифікацію принципів адміністративно-правового забезпечення публічної безпеки на загальні, базові та специфічні, дотримання яких створює передумови для забезпечення належного функціонування адміністративно-правового механізму забезпечення публічної безпеки, визначає зміст та спрямованість діяльності відповідних суб'єктів як за умов стабільного стану правопорядку в державі та її окремих регіонах, так і у разі настання кризових ситуацій;

– уявлення про зміст діяльності Верховної Ради України як одного із суб'єктів загальної компетенції у сфері забезпечення публічної безпеки (як складової національної безпеки), який уповноважений реалізовувати законотворчу та контрольну функції, що дозволило дійти висновку про необхідність посилення парламентського контролю за діяльністю правоохоронних органів;

– характеристику механізму застосування заходів громадського контролю у сфері забезпечення публічної безпеки, що дозволило дійти висновку про необхідність прийняття нормативно-правового акта, положення якого б визначали процедурні моменти здійснення громадського контролю (Закону України «Про громадський контроль»);

– уявлення про нормативні та індивідуальні правові акти, що приймаються з метою забезпечення належного функціонування сфери забезпечення публічної безпеки, як офіційні правові акти, видані з дотриманням встановленої процедури їх прийняття, що є результатом реалізації правотворчих повноважень суб'єктів забезпечення публічної безпеки (адміністративно-правовою формою державного управління) щодо встановлення, зміни, припинення чи регулювання суспільних відносин, що виникають у правоохоронній сфері;

– розуміння адміністративних правопорушень у сфері публічної безпеки як свідомого діяння, яке здійснюється всупереч нормам адміністративного законодавства, правилам, звичаям, моральним і духовним нормам, утвердженим у суспільстві, часто привселюдно — в громадському місці, має антигромадську спрямованість, супроводжується зневажливим ставленням до оточуючих, посягає на здоров'я населення, правила пожежної безпеки, порядок виготовлення та реалізації алкогольних напоїв і тютюнових виробів, ціннісно-моральні орієнтири суспільства, сімейні відносини, включаючи права та інтереси малолітніх і неповнолітніх осіб, здійснюючи негативний вплив на правопорядок шляхом заподіяння шкоди фізичним, моральним, духовним цінностям;

– підхід, відповідно до якого Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, як суб'єкт забезпечення публічної безпеки, не здійснює прямого активного впливу на адміністративно-правові відносини, що виникають у сфері забезпечення публічної безпеки, проте, діяльність даного органу спрямована на забезпечення інформаційної

захищеності середовища від негативного зовнішнього та внутрішнього впливу, дозволяє сформулювати в свідомості населення об'єктивну інформацію щодо стану законності та правопорядку в державі та її окремих регіонах;

дістали подальший розвиток:

– характеристика адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення публічної безпеки як врегульованих адміністративно-правовими нормами суспільних відносин державно-розпорядчого або організаційного характеру, що виникають у сфері створення умов для максимально повного дотримання прав і свобод людини і громадянина, законних інтересів суспільства і держави, захисту їх від протиправних посягань та мінімізації їх негативних наслідків, а також з метою упорядкування внутрішньоорганізаційної діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, що наділені повноваженнями у сфері забезпечення публічної безпеки в державі та її окремих регіонах;

– пропозиції щодо доповнення розділу IV «Проведення в справах про адміністративні правопорушення» Кодексу України про адміністративні правопорушення главою 18-А «Принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення»;

– пропозиції щодо внесення доповнень до Закону України «Про місцеве самоврядування», передбачивши в окремому розділі питання врегулювання процедури делегування органами виконавчої влади повноважень органам місцевого самоврядування, зокрема, тих, які здійснюють вплив на стан дотримання прав і свобод людини і громадянина, підтримання правопорядку на території певної громади;

– з'ясування закордонного досвіду забезпечення публічної безпеки, що дозволило дійти висновку про необхідність започаткування проведення у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання системи МВС України ознайомчих курсів для громадян, які висловили бажання сприяти органам поліції у реалізації покладених на них завдань, зокрема, в частині забезпечення публічної безпеки і порядку; окреслено тематику даних курсів та сформульовано пропозиції щодо змісту відповідних навчальних планів;

– пропозиції щодо оптимізації процедури надання підрозділами МВС України та Національної поліції платних послуг, зокрема, щодо ліцензування охоронної діяльності, продажу засобів індивідуального захисту та активної оборони;

– способи використання досвіду країн Європейського Союзу щодо упорядкування процедури укладання адміністративних договорів у правоохоронній сфері, вироблення оптимальної моделі адміністративного договору та розширення сфери його використання, систематизації національного законодавства та прийняття Закону України «Про адміністративні договори»;

– рекомендації щодо врахування гендерного підходу під час формування та реалізації державної кадрової політики у сфері забезпечення публічної безпеки, який має бути реалізований з обов'язковим дотриманням вимог професійності та компетентності;

– пропозиції щодо: 1) прийняття Закону України «Про публічну безпеку» або Стратегії публічної безпеки в Україні; 2) внесення змін до чинних нормативно-правових актів, які регулюють діяльність щодо забезпечення публічної безпеки: а) Кодексу України про адміністративні правопорушення в частині упорядкування процедури притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку; б) Законів України «Про громадські об'єднання», «Про національну безпеку України» та «Про Національну поліцію» в частинах, що стосуються визначення ролі, завдань, методів діяльності, повноважень інституцій громадянського суспільства у сфері забезпечення публічної безпеки; 3) розробки проекту Закону України «Про мирні зібрання»; 4) розробки проекту комплексної програми профілактики правопорушень на території Зміївського району Харківської області на 2018–2020 роки; 5) удосконалення форм та методів забезпечення публічної безпеки під час проведення футбольних матчів та виборчого процесу.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що в подальшому вони можуть бути використані у:

– науково-дослідній сфері – для подальшого розроблення та удосконалення теоретико-правових питань забезпечення публічної безпеки;

– правотворчості – в процесі наукової та правової експертизи проектів законів та інших нормативно-правових актів адміністративного законодавства України з питань забезпечення публічної безпеки (*довідка Зміївської районної державної адміністрації Харківської області від 22.05.2019 р.*);

– правозастосовчій сфері – з метою покращення діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки (*довідки Чугуївського відділу поліції Головного управління Національної поліції України в Харківській області від 25.04.2019 р., Зміївської районної державної адміністрації Харківської області від 22.05.2019 р.*);

– навчальному процесі – під час викладання дисциплін «Публічне адміністрування», «Адміністративне право і процес», «Адміністративна діяльність поліції», «Захист та дотримання прав і свобод людини в діяльності поліції», а також у ході підготовки лекцій і навчальних посібників з даної тематики (*акт впровадження в навчальний процес Харківського національного університету внутрішніх справ від 03.09.2018 р.*).

Апробація результатів дисертації. Підсумки розроблення проблеми в цілому, окремих її аспектів, одержані узагальнення і висновки було оприлюднено на науково-практичних конференціях, зокрема: «Сучасні

проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави» (Харків, 2014), «Наукова дискусія: питання соціології, політології, філософії та історії» (Одеса, 2015), «Актуальні проблеми адміністративно-правового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України» (Харків, 2015), «Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми» (Харків, 2015), «Науково-практичне забезпечення розвитку та співробітництва об'єднаних територіальних громад» (Дніпро, 2016), «Підготовка охоронців правопорядку в Харкові (1917–2017 рр.)» (Харків, 2017), «Науково-теоретичні аспекти вирішення глобальних проблем сучасності» (Дніпро, 2018), «Актуальні проблеми публічного та приватного права» (Запоріжжя, 2018), «Реформування національної безпеки: історія, сучасність, перспективи» (Київ, 2018), «Шляхи покращення професійного рівня працівників кінологічних служб» (Харків, 2018), «Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі» (Київ, 2018), «Участь правоохоронних органів та військових формувань України у забезпеченні громадської безпеки» (Харків, 2018).

Публікації. Основні результати дослідження викладено в одноосібній монографії, 21 статті, опублікованій у наукових фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях інших держав, тезах наукових повідомлень на 18 науково-практичних конференціях.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, 5 розділів, які містять 19 підрозділів, висновків до кожного розділу та загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Повний обсяг дисертації – 511 сторінок. Список використаних джерел містить 834 найменування і займає 86 сторінок. Додатки займають 16 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовується актуальність теми дисертації, визначається її зв'язок із науковими програмами, планами та темами, окреслюються мета і завдання, об'єкт і предмет, вказується на методи дослідження, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, а також особистий внесок здобувача в їх одержання, наводяться дані, що свідчать про апробацію результатів дослідження та публікації.

Розділ 1 «Методологічні засади адміністративно-правового забезпечення публічної безпеки в Україні» складається з п'яти підрозділів.

У підрозділі 1.1 *«Історико-правовий огляд становлення та розвитку системи забезпечення публічної безпеки в Україні»* теоретико-правовий аналіз наявної джерельної бази дозволив упорядкувати етапи зародження та становлення категорії «публічна безпека» в залежності від того чи іншого історичного періоду, який мав місце на території сучасної України: період стародавньої доби (з моменту появи перших поселень людей до 6–9

ст. н.е.), період становлення української державності (1648–1678 рр.), період козаччини та гетьманщини (1648–1654 рр.), період «Руїни» (1659–1686 рр.), період боротьби за національне відродження (др. пол. XIX — поч. XX ст.), період радянської державності на території України (1920–1989 рр.), період розвитку України з моменту набуття незалежності (1991–2014 рр.), період розвитку України з моменту підписання угоди про асоціацію з ЄС (2014 р. — по т/ч.). Розкрито особливості перебігу кожного із виокремлених періодів, що дозволило дійти висновку, що саме з останнього періоду починається формування категоріального апарату «публічної безпеки» та приведення всього правового масиву національних нормативно-правових актів у відповідність до європейських норм та стандартів.

Зроблено висновок, що становлення категорії «публічна безпека» та імплементація її у вітчизняному законодавстві відбувались як результат усвідомлення суб'єктами правотворчого процесу необхідності реалізації та введення в дію низки організаційних заходів, спрямованих на оптимізацію забезпечення соціально-сервісних потреб суспільства та держави, встановлення низки превентивних заходів, спрямованих на попередження та ліквідацію негативних наслідків протиправної діяльності у сфері публічної безпеки.

У підрозділі 1.2 «Публічна безпека як об'єкт адміністративно-правової охорони та захисту» з'ясовано, що публічна безпека виконує роль індикатора атмосфери спокою суспільства, вказує на рівень злочинності та є підтвердженням ефективності (або неефективності) діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування щодо недопущення та припинення протиправних посягань та мінімізації їх негативних наслідків.

Категоріальний апарат терміну «публічна безпека» на сьогодні законодавчо не визначений, але аналіз нормативно-правових актів та різних точок зору науковців дозволяє стверджувати про однорідність понять «громадська безпека» і «публічна безпека». У зв'язку з цим, запропоновано упорядкувати низку нормативно-правових актів в частині узгодження термінології, що в них використовується.

У результаті аналізу специфіки публічної безпеки як об'єкта адміністративно-правової охорони та захисту з'ясовано, що її зміст полягає у вирішенні питань управлінського характеру, спрямованих на захист та охорону за допомогою норм адміністративного права суспільних відносин, які виступають значною соціальною цінністю та направлені на створення умов для максимально повного дотримання прав і свобод людини і громадянина, законних інтересів суспільства і держави, захисту їх від негативного впливу факторів, що виникають у результаті явищ природнього, техногенного, біологічного або соціального характеру,

недопущення та припинення протиправних посягань та мінімізації їх негативних наслідків.

У підрозділі 1.3 «Принципи адміністративно-правового забезпечення публічної безпеки» встановлено, що принципи адміністративно-правового забезпечення публічної безпеки існують у вигляді сукупності взаємопов'язаних та взаємообумовлених керівних вимог (стандартів чи правил), закріплених нормами адміністративного законодавства, яких мають дотримуватися суб'єкти забезпечення публічної безпеки під час організації та здійснення цілеспрямованого організаційного регулятивного впливу на дії окремих громадян, поведінку суспільства, стан і розвиток суспільних процесів у сфері забезпечення безпеки населення і держави в цілому як елементу національної безпеки України.

Запропоновано класифікацію принципів адміністративно-правового забезпечення публічної безпеки на: 1) загальні принципи, що характеризують приналежність інституту забезпечення публічної безпеки до адміністративно-правової сфери, визначають ключові засади формування та реалізації державної політики у сфері забезпечення публічної безпеки; 2) базові принципи, які розкривають сутність адміністративно-правового забезпечення публічної безпеки як складової національної безпеки; 3) специфічні принципи, дотримання яких створює необхідні передумови для діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки. Проведений аналіз кожної із груп принципів дозволив дійти висновку, що необхідною передумовою їх ефективності є вироблення дієвого механізму їх комплексного використання як за умов стабільного стану правопорядку в державі та її окремих регіонах, так і у разі настання кризових ситуацій.

У підрозділі 1.4 «Правові засади забезпечення публічної безпеки в Україні та місце серед них адміністративно-правового регулювання» наголошено на важливості планування та реалізації державної політики у сфері забезпечення національної безпеки з обов'язковим врахуванням такої її важливої складової як сфера публічної безпеки.

Проаналізовано нормативно-правові акти, положення яких визначають особливості забезпечення публічної безпеки. Проведений аналіз дозволив запропонувати класифікацію нормативно-правових актів: 1) Конституція України; 2) міжнародні нормативно-правові акти, положення яких упорядковують відносини у сфері забезпечення публічної безпеки за допомогою визначення основних міжнародних стандартів та засобів впливу саме на стан загальної національної безпеки України та публічної безпеки зокрема; 3) закони (кодифіковані та звичайні), в яких прямо або опосередковано відображений системний підхід до вирішення проблем, пов'язаних із забезпеченням публічної безпеки як складової національної безпеки; 4) підзаконні нормативно-правові акти (укази

Президента України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, акти центральних органів виконавчої влади), які визначають напрями, форми та методи забезпечення публічної безпеки, коло суб'єктів забезпечення публічної безпеки, окреслюють їх адміністративно-правовий статус; 5) регіональні нормативно-правові акти (акти органів місцевого самоврядування), положення яких дозволяють не допустити загострення криміногенної ситуації та гарантувати населенню належний рівень безпеки у регіоні.

Аргументовано, що особливе місце в системі правового забезпечення публічної безпеки займають програмні документи, що приймаються на загальнодержавному рівні (стратегії, доктрини, концепції). Проведений аналіз Стратегії сталого розвитку «Україна–2020», Стратегії розвитку системи МВС до 2020 року, Стратегії національної безпеки України, Воєнної доктрини України дозволив дійти висновку про приналежність сфери забезпечення публічної безпеки до сфери загальної національної безпеки.

Акцентовано увагу на значенні регіональних нормативно-правових актів, положеннями яких визначаються основні фактори, які впливають на загальний стан публічної безпеки і порядку на території окремої адміністративно-територіальної одиниці, сприяють вчиненню правопорушень та інших суспільно небезпечних діянь, визначається алгоритм дії суб'єктів забезпечення публічної безпеки у напрямі удосконалення місцевої інфраструктури безпеки.

У підрозділі 1.5 *«Зміст і структура адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення публічної безпеки»* визначено основні ознаки, притаманні адміністративно-правовим відносинам у сфері забезпечення публічної безпеки: 1) учасники правовідносин щодо забезпечення публічної безпеки та порядку наділені організаційно-розпорядчими та/або управлінськими повноваженнями; 2) регулюються нормами адміністративного права; 3) мають публічно-правову природу; 4) одним із учасників адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення публічної безпеки виступає орган або посадова особа, наділена державно-владними повноваженнями; 5) одним із видів відповідальності, до якої особа може притягатися за порушення законодавства, що регулює забезпечення публічної безпеки, є адміністративна відповідальність; 6) забезпечуються примусовою силою держави із застосуванням заходів впливу; 7) створюють належні умови не лише для забезпечення відповідного стану публічної безпеки, а й для забезпечення ефективного функціонування суб'єктів забезпечення публічної безпеки; 8) можливість застосування заходів адміністративного примусу до правопорушників та/або учасників адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення

публічної безпеки за невиконання або порушення приписів адміністративно-правових актів; 9) тягнуть настання правових наслідків.

Встановлено, що адміністративно-правові відносини у сфері забезпечення публічної безпеки доцільно поділити в залежності від функцій, які виконують суб'єкти правовідносин у зазначеній сфері, на: 1) зовнішньоорганізаційні: а) виникають з метою створення безпечного середовища (тобто спрямовані на охорону); б) направлені на безпосередню протидію злочинності (тобто спрямовані на захист); 2) внутрішньоорганізаційні, тобто адміністративно-правові відносини, спрямовані на упорядкування внутрішньоорганізаційної діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, що наділені повноваженнями у сфері забезпечення публічної безпеки в державі та її окремих регіонах (кадрове, інформаційне, матеріально-фінансове, науково-технічне забезпечення). Розкрито зміст правовідносин шляхом аналізу їх структури: об'єкт, суб'єкт, нормативний зміст та юридичні факти.

Розділ 2 «Система суб'єктів забезпечення публічної безпеки в Україні та особливості їх адміністративно-правового статусу» складається з шести підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Вищі органи державної влади як суб'єкти забезпечення публічної безпеки»* аргументовано, що діяльність вищих державних інституцій орієнтована на вироблення державної політики у сфері забезпечення публічної безпеки, формування правових та організаційних передумов її реалізації.

Наголошено, що Верховна Рада України уповноважена формувати державну політику у сфері забезпечення національної (у тому числі публічної) безпеки та координувати заходи, що реалізуються іншими суб'єктами забезпечення публічної безпеки. Проведений аналіз компетенції Верховної Ради України у сфері забезпечення публічної безпеки (у тому числі комітетів, що функціонують у її складі) дозволив дійти висновку про реалізацію нею законотворчої та контрольної функції у цьому напрямі.

Обґрунтовано, що повноваження Президента України у сфері забезпечення публічної безпеки спрямовані на створення належних умов для функціонування всієї системи національної безпеки і охоплюють різні аспекти правотворчої, організаційної та контрольної діяльності. Охарактеризовано повноваження Ради національної безпеки і оборони України, які вона реалізовує в рамках забезпечення публічної безпеки як невід'ємної складової національної безпеки держави. Аналіз діяльності Адміністрації Президента України щодо правового, документального, експертного, інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності голови держави дозволив дійти висновку про необхідність уточнення шляхів

взаємодії та координації діяльності з іншими суб'єктами забезпечення публічної безпеки, уточнення кола повноважень щодо змісту нормативної, організаційної, контрольної діяльності як Президента, так і його Апарату.

Аналіз діяльності Кабінету Міністрів України дозволив дійти висновку, що ним безпосередньо вживаються заходи щодо організації належного функціонування сфери публічної безпеки шляхом прийняття нормативно-правових актів, положеннями яких визначається адміністративно-правовий статус та регламентується діяльність спеціальних суб'єктів забезпечення публічної безпеки. Зважаючи на процес реформування системи публічного адміністрування, запропоновано шляхи оптимізації діяльності Кабінету Міністрів України як суб'єкта загальної компетенції у сфері забезпечення публічної безпеки держави.

У підрозділі 2.2 *«Повноваження органів Національної поліції України у сфері забезпечення публічної безпеки»* акцентовано увагу, що особлива роль органів Національної поліції України у системі забезпечення публічної безпеки дозволяє віднести ці органи до спеціальних суб'єктів забезпечення публічної безпеки, тобто тих суб'єктів, що наділені безпосередніми повноваженнями у сфері публічної безпеки. Розглянуто повноваження органів поліції в залежності від їх структурної приналежності та компетенції.

Першочергову увагу приділено діяльності підрозділів патрульної поліції. Наголошено, що формування підрозділів патрульної поліції викликане необхідністю вирішення таких завдань: збільшення щільності нарядів поліції; підвищення ефективності і якості роботи патрульних нарядів; підвищення рівня довіри населення до працівників поліції за рахунок зростання авторитету діяльності поліції.

Підкреслено, що сфера забезпечення публічної безпеки також є пріоритетною для Департаменту превентивної діяльності. Розкрито особливості діяльності таких підрозділів превентивної діяльності: підрозділи дільничних офіцерів поліції та підрозділи ювенальної превенції. Виявлено проблемні моменти, що виникають під час виконання вказаним підрозділами покладених на них завдань у сфері забезпечення публічної безпеки, та запропоновано шляхи їх усунення.

Встановлено, що діяльність кримінальної поліції спрямована на запобігання, припинення, розкриття тяжких злочинів, здійснення оперативно-розшукової діяльності, що у результаті здійснює безпосередній вплив на стан забезпечення публічної безпеки. Охарактеризовано повноваження підрозділів карного розшуку, кримінальної розвідки, підрозділів боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, підрозділів оперативної служби, підрозділів оперативно-технічних заходів.

Наголошено, що органи досудового розслідування забезпечують

публічну безпеку шляхом попередження злочинності та притягнення винних осіб до відповідальності. З'ясовано межі компетенції та предмети відання вказаних підрозділів в контексті забезпечення публічної безпеки.

Аргументовано, що поліція охорони забезпечує публічну безпеку на визначеній місцевості (об'єкті), що на фоні загальнодержавного завдання поліції щодо забезпечення публічної безпеки виглядає як мікрорівень. Розкрито основні завдання щодо забезпечення публічної безпеки та охарактеризовано послуги, що надаються населенню.

Підкреслено, що з урахуванням проведення операції Об'єднаних сил на сході України та відповідної специфіки самої системи забезпечення публічної безпеки важливого значення набуває оновлення підходів до організації діяльності підрозділів спеціальної поліції щодо вирішення надзвичайних ситуацій.

У підрозділі 2.3 *«Специфіка адміністративно-правового забезпечення публічної безпеки органами прокуратури та судами (суддями)»* наголошено, що органи прокуратури та суди (судді) не мають прямого впливу на сферу забезпечення публічної безпеки і порядку; вони вживають заходи з метою відновлення стану, що існував до порушення норм законодавства, та поновлення порушених прав і свобод громадян.

У результаті аналізу специфіки реалізації органами прокуратури кожної функції, що надані їм чинним законодавством, охарактеризовано особливості участі органів прокуратури у забезпеченні публічної безпеки. Наголошено, що прокурор під час реалізації представницької функції вживає заходи щодо забезпечення публічної безпеки, захисту держави та громадян від наслідків вже фактично вчиненого правопорушення. Особливу увагу приділено організації діяльності органів прокуратури щодо захисту прав і свобод дітей.

Аргументовано, що діяльність суду (суддів) є дієвим механізмом реалізації права на захист та дотримання прав і свобод людини і громадянина. Запропоновано функції судів (суддів) у сфері адміністративно-правового забезпечення публічної безпеки поділити на три групи: 1) встановлення юридичного факту порушення норм законодавства, що забезпечує публічну безпеку; 2) здійснення правосуддя та відновлення порушених прав людини і громадянина; 3) реалізація конституційного контролю та офіційне тлумачення законодавства. Розкрито особливості реалізації кожної із наведених функцій.

У підрозділі 2.4 *«Адміністративно-правові повноваження органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення публічної безпеки»* наголошено, що органи місцевого самоврядування створюють унікальну регіональну систему підтримання публічної безпеки та повинні сприяти забезпеченню правопорядку на відповідній території.

Охарактеризовано правову основу діяльності органів місцевого самоврядування щодо забезпечення публічної безпеки; особливу увагу приділено аналізу міжнародних документів, які в рамках

євроінтеграційного процесу мають важливе значення з метою упорядкування процесів забезпечення публічної безпеки саме на місцевому рівні. На прикладі Волинської, Донецької та Харківської областей розкрито зміст місцевих актів, що прийняті відповідними органами місцевого самоврядування, положення яких дозволяють корегувати особливості застосування методів та засобів забезпечення правопорядку з урахуванням специфіки конкретної місцевості. Наголошено, що в умовах конфлікту на сході України органам місцевого самоврядування областей, що межують із зоною проведення операції Об'єднаних сил, всі програми правоохоронного спрямування необхідно розробляти з урахуванням ризиків та загроз, що можуть виникнути у зв'язку з проведенням вказаної операції.

Зроблено висновок, що процес децентралізації влади в державі дозволив створити умови для самостійної реалізації органами місцевого самоврядування наданих їм повноважень у сфері управління закріпленою за ними територією шляхом безпосереднього виконання безпекових програм, впровадження інноваційних технологій, наприклад, проект «Безпечне місто», тощо.

У підрозділі 2.5 *«Особливості забезпечення публічної безпеки інституціями громадянського суспільства»* охарактеризовано основні права громадян у сфері забезпечення публічної безпеки в Україні. З'ясовано, що основними принципами участі інституцій громадянського суспільства у забезпеченні публічної безпеки є добровільність, відкритість, демілітаризованість, взаємодія з правоохоронними органами. Проаналізовано варіанти участі об'єднань громадян у механізмі забезпечення публічного порядку.

Обґрунтовано доцільність прийняття окремого нормативно-правового акта, положення якого б визначали статус інституцій громадянського суспільства як суб'єктів забезпечення публічної безпеки та їх місце в системі зазначених суб'єктів (наприклад, Закону України «Про публічну безпеку» або Стратегії публічної безпеки в Україні), передбачали можливість укладення соціального контракту та налагодження міжсекторного партнерства органів державної влади і місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян у напрямі мінімізації ризиків порушення публічної безпеки.

У підрозділі 2.6 *«Адміністративно-правові повноваження інших суб'єктів, які здійснюють функції щодо забезпечення публічної безпеки в Україні»* з'ясовано роль та місце суб'єктів забезпечення публічної безпеки, які визначені Законом України «Про національну безпеку України» як такі, що мають право забезпечувати публічну безпеку як невід'ємну складову національної безпеки України.

З'ясовано, що більшість з проаналізованих органів має виключно об'єктний вплив на сферу публічної безпеки, це визначається або сферою, де

здійснюється забезпечення публічної безпеки (наприклад, міграційна сфера для Державної міграційної служби України), або колом осіб, по відношенню до яких здійснюється захист їх прав і свобод, насамперед захист життя та здоров'я (Управління державної охорони України, Збройні Сили України), або обмежуються певною територією, де забезпечення публічної безпеки буде невід'ємним завданням за територіальним принципом (наприклад, прикордонна зона для Державної прикордонної служби України або зона надзвичайної ситуації для підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій), або опосередковується реалізацією інформаційної складової (Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, розвідувальні органи України, Служба безпеки України). З'ясовано, що для цих суб'єктів функції у сфері забезпечення публічної безпеки можна поділити на: інформаційні, попереджувальні, контрольні.

Розділ 3 «Правові та організаційні форми забезпечення публічної безпеки в Україні» складається з двох підрозділів.

Підрозділ 3.1 «Правові форми діяльності щодо забезпечення публічної безпеки в Україні» складається з трьох пунктів.

У пункті 3.1.1 *«Видання нормативних та індивідуальних правових актів з питань забезпечення публічної безпеки в Україні»* наведено ознаки нормативно-правових актів, що приймаються з метою забезпечення функціонування сфери публічної безпеки: 1) обов'язковий владний характер; 2) видаються на основі закону та/або з метою його виконання; 3) мають імперативний характер з чіткою вказівкою на алгоритм дій або правостановлюючий факт; 4) встановлюють певну модель поведінки адресата; 5) приймаються уповноваженими суб'єктами забезпечення публічної безпеки; 6) виданню нормативно-правового акта передують комплекс процедур, регламентованих законодавством, дотримання яких є необхідним для набрання законної сили актом; 7) на їх підставі виникають, змінюються та припиняються адміністративно-правові відносини у сфері забезпечення публічної безпеки. Розкрито особливості класифікації нормативно-правових актів у сфері забезпечення публічної безпеки.

Встановлено, що видання індивідуальних правових актів суб'єктами забезпечення публічної безпеки здійснюється в рамках наданих їм повноважень відповідно до положень законодавства у результаті дотримання процедури прийняття офіційного документу, положення якого спрямовані на встановлення, зміну чи припинення адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення публічної безпеки та адресовані конкретній особі (групі осіб).

На прикладі діяльності органів поліції з урахуванням положень Закону України «Про Національну поліцію» та Кодексу України про адміністративні правопорушення виокремлено та охарактеризовано індивідуальні акти: а) правостановлюючого характеру (протокол про

адміністративне правопорушення; постанова про адміністративне правопорушення; протоколи особистого огляду, огляду речей; протоколи вилучення речей і документів); б) організаційно-регулятивного характеру (наказ про прийняття на службу до лав органів поліції; наказ про переведення, відрядження, звільнення; наказ про накладення, зняття чи припинення дисциплінарного стягнення).

У пункті 3.1.2 «Вчинення юридично значущих дій у системі правових форм забезпечення публічної безпеки в Україні» під іншими юридично значущими діями запропоновано розуміти комплекс заходів, що здійснюються уповноваженими на те суб'єктами з метою встановлення, зміни або упорядкування адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення публічної безпеки, результатом вчинення яких є настання певних правових наслідків.

Встановлено, що юридично значущими діями у системі правових форм забезпечення публічної безпеки є такі: здійснення реєстраційної діяльності, видача ліцензій та дозволів, здійснення повсякденної організаційної діяльності із взаємодії з населенням шляхом прийняття заяв, повідомлень та скарг, проведення окремих кадрових процедур.

Зроблено висновок, що проведення реєстраційної роботи дозволяє упорядкувати суспільні відносини, що можуть виникнути з приводу реалізації наданих особі (групі осіб) повноважень, які зазначені в реєстраційних документах, та контролювати обіг об'єктів та предметів, що можуть стати знаряддям або об'єктом посягань у сфері публічної безпеки.

Охарактеризовано контрольно-наглядові повноваження сервісних центрів МВС України в частині видачі дозволів та реєстраційних документів у правоохоронній сфері (зокрема, у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху та дозвільної системи).

У пункті 3.1.3 «Укладання адміністративних договорів з питань забезпечення публічної безпеки в Україні» під адміністративним договором, що укладається у сфері забезпечення публічної безпеки в Україні, запропоновано розуміти спільний правовий акт, який укладається на підставі адміністративно-правових норм між суб'єктом владних повноважень, до компетенції якого віднесено забезпечення публічної безпеки, та іншою особою з метою створення умов для належного функціонування сектору безпеки, забезпечення законності та правопорядку, захисту прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, мінімізації негативного впливу соціально-демографічних, економічних, політичних, правових, психологічних і технологічних факторів на стан захищеності життєво важливих для суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини і громадянина. Виокремлено ознаки, які характеризують зміст зазначених адміністративних договорів.

Встановлено, що укладання адміністративних договорів істотно розширює можливості суб'єктів забезпечення публічної безпеки раціонально та ефективно виконувати покладені на них обов'язки, розмежувати компетенцію окремих суб'єктів та визначити процедуру їх взаємодії, частково делегувати публічно-владні функції у сфері забезпечення публічної безпеки, створити умови для ефективного використання бюджетних коштів, забезпечити надання якісних адміністративних послуг, залучити інвестиції, у тому числі іноземні, для задоволення потреб населення у створенні безпечного середовища.

Підрозділ 3.2 «Організаційні форми забезпечення публічної безпеки в Україні» складається з трьох пунктів.

У пункті 3.2.1 *«Інформаційне забезпечення публічної безпеки в Україні»* встановлено, що інформаційне забезпечення публічної безпеки в Україні – це процес збору, обробки, надання та опрацювання інформації, яка має значення для забезпечення публічної безпеки та підтримання національної безпеки в цілому.

Зроблено висновок, що інформаційне забезпечення публічної безпеки покликано виконувати такі завдання: пошук, отримання, акумулювання, захист та поширення інформації про стан публічної безпеки та перспективні шляхи її забезпечення; надання узагальненої інформації про діяльність відповідних суб'єктів, про вжиті ними заходи щодо запобігання правопорушенням у сфері публічної безпеки.

Виокремлено характерні риси інформаційного забезпечення публічної безпеки в Україні: а) проведення операції Об'єднаних сил (антитерористичної операції) на сході країни зумовило те, що переважна більшість інформації про стан забезпечення публічної безпеки має виключно політичне забарвлення, що ускладнює отримання об'єктивного уявлення про стан правопорядку на окремих територіях; б) наявність значної кількості правоохоронних органів, наділених повноваженням в сфері забезпечення публічної безпеки, унеможливило створення єдиного центру з обробки та опрацювання інформації щодо стану публічної безпеки; в) недостатня регламентованість на законодавчому рівні питання інформаційного забезпечення публічної безпеки здійснює негативний вплив на процес забезпечення не лише публічної, а й національної безпеки.

Запропоновано заходи у напрямі приєднання інформаційних систем МВС України до Шенгенської інформаційної системи та розвитку електронного врядування в органах державної влади, що є безпосередніми суб'єктами забезпечення публічної безпеки.

У пункті 3.2.2 *«Кадрове забезпечення публічної безпеки в Україні»* встановлено, що кадрове забезпечення публічної безпеки як вид управлінської діяльності полягає у формуванні на основі норм

адміністративного законодавства дієвого механізму роботи з кадрами, які виконують покладені на них завдання у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку в Україні.

Аргументовано, що основним завданням кадрового забезпечення публічної безпеки в Україні є планування комплексу заходів щодо формування якісного і кількісного складу працівників, здатних ефективно виконувати свої функції, приймати обґрунтовані та неупереджені рішення. Вказані заходи мають бути спрямовані на упорядкування процедур підбору кадрів (у першу чергу забезпечення дотримання принципу прозорості) та проходження служби; визначення професійних та особистісних якостей, яким повинен відповідати кандидат на виконання функцій у сфері забезпечення публічної безпеки; забезпечення ефективного функціонування системи підготовки майбутніх кандидатів на посади та підвищення кваліфікації осіб, що вже працюють; стимулювання керівників усіх рівнів до використання нового управлінського досвіду та впровадження сучасних методів мотивації; вироблення оновлених підходів оцінювання ефективності діяльності.

З урахуванням положень Стратегії державної кадрової політики на 2012–2020 роки та Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року запропоновано комплекс заходів щодо оптимізації системи кадрового забезпечення публічної безпеки в Україні.

У пункті 3.2.3 *«Матеріально-фінансове забезпечення публічної безпеки в Україні»* встановлено, що матеріально-фінансове забезпечення публічної безпеки – це систематичний цілеспрямований процес надання матеріальних та фінансових ресурсів, створення умов та вчинення інших дій з метою задоволення потреб суб'єктів забезпечення публічної безпеки, які виникають під час виконання ними завдань щодо забезпечення законності та правопорядку.

Встановлено, що матеріально-фінансове забезпечення публічної безпеки в Україні має складну структуру, елементами якої є: джерело фінансування; види фінансових надходжень; розпорядник отриманих матеріально-фінансових благ; методи контролю використання та акумулювання грошових надходжень, тощо.

У результаті аналізу нормативно-правових актів, норми яких регулюють механізм матеріально-фінансового забезпечення публічної безпеки, зроблено висновок, що шляхи надходження матеріально-фінансових активів можливо розділити на державний та недержавний фонди отримання. Наголошено, що державні асигнування сфери забезпечення публічної безпеки здійснюються за допомогою державної, регіональної та місцевої підтримки. Що стосується позадержавних фондів матеріально-фінансового забезпечення, наголошено, що зі вступом

України на шлях інтеграції в європейський простір велику кількість асигнувань сфера забезпечення публічної безпеки отримала з іноземних джерел, від громадських організацій та благодійних внесків громадян на підтримання правопорядку не лише в окремих місцевостях, а й в усій державі.

Розділ 4 «Адміністративно-деліктні відносини у сфері забезпечення публічної безпеки в Україні» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 4.1 *«Поняття та особливості адміністративних правопорушень у сфері публічної безпеки»* виокремлено ознаки адміністративних правопорушень у сфері публічної безпеки: а) своєрідні об'єкти посягання – здоров'я населення, правила пожежної безпеки, порядок виготовлення та реалізації алкогольних напоїв і тютюнових виробів, ціннісно-моральні орієнтири суспільства, сімейні відносини, включаючи охорону дитинства; б) місцем вчинення таких проступків (як правило) є так зване громадське місце; в) найчастіше посягання на суспільні відносини в сфері публічної безпеки передбачають здійснення саме активних дій правопорушника; г) суб'єктами правопорушень можуть бути не тільки фізичні особи, які досягли шістнадцятирічного віку, адміністративно-деліктне законодавство опосередковано визначає нехарактерних для нього суб'єктів – малолітніх і неповнолітніх осіб; г) вчинення таких правопорушень має антигромадську спрямованість, супроводжується зневажливим ставленням особи до правил поведінки, прийнятих у суспільстві.

У результаті аналізу позицій науковців щодо класифікації складів адміністративних правопорушень здійснено їх екстраполяцію на адміністративні правопорушення в сфері публічної безпеки, які систематизовані в Главі 14 Кодексу України про правопорушення, що дозволило виокремити їх склади за такими критеріями: залежно від ступеня суспільної небезпеки, залежно від структури складу, за особливостями конструкції, залежно від характеру шкоди, залежно від суб'єкта проступку. Охарактеризовано склади за відповідними елементами: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт і суб'єктивна сторона.

У підрозділі 4.2 *«Сутність та значення адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на публічну безпеку в Україні»* зроблено висновок про те, що функціонування інституту адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на публічну безпеку, дозволяє підтримувати правопорядок на території держави (її окремих регіонах), а його існування попереджає формування правового нігілізму та поширення девіантної поведінки серед населення.

Наголошено, що притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на публічну безпеку в

Україні, являє собою складний процес, пов'язаний із виявленням такого проступку, під час якого важливим є не тільки результат, який полягає у встановленні вини особи та застосуванні до неї відповідних санкцій, а й дотримання її прав і свобод.

Встановлено, що інститут адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на публічну безпеку в Україні: 1) здійснює контролюючий вплив на громадян; 2) носить превентивний характер; 3) носить ретроспективний характер; 4) регламентується як матеріальними, так і процесуальними нормами адміністративного права; 5) для даної процедури характерною є наявність специфічного документального забезпечення; 6) являє собою правовідносини, які формуються внаслідок обов'язку правопорушника нести юридичну відповідальність і відповідних дій компетентних публічних органів, зокрема, шляхом застосування адміністративного примусу.

У *підрозділі 4.3 «Дотримання законності під час реалізації адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на публічну безпеку в Україні»* встановлено, що метою забезпечення законності під час реалізації адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на публічну безпеку, є охорона прав і свобод людини та утвердження правопорядку в державі.

Доведено, що дотримання законності під час реалізації адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на публічну безпеку, забезпечується системою суб'єктів, уповноважених здійснювати документування адміністративних правопорушень, провадження в справах про адміністративні правопорушення, а також у разі необхідності застосовувати заходи його забезпечення. З'ясовано коло суб'єктів, уповноважених забезпечувати дотримання законності під час реалізації адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на публічну безпеку, та охарактеризовано особливості їх діяльності.

Сформульовано пропозиції щодо удосконалення законодавства: а) доповнення Кодексу України про адміністративні правопорушення главою 18-А «Принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення»; б) уточнення повноважень прокуратури у сфері здійснення прокурорського нагляду (зокрема, Закону України «Про прокуратуру»).

Розділ 5 «Шляхи вдосконалення адміністративно-правових засад забезпечення публічної безпеки в Україні» складається з чотирьох підрозділів.

У *підрозділі 5.1 «Закордонний досвід забезпечення публічної безпеки та шляхи його впровадження в Україні»* у результаті аналізу досвіду Сполучених Штатів Америки, Республіки Польща, Німеччини, Італії,

Великобританії, Голландії, Австрії та Японії щодо забезпечення національної безпеки в цілому та забезпечення публічної безпеки зокрема виокремлено напрями, яким приділяється увага: а) попередження та управління ризиками для стану публічної безпеки; б) забезпечення взаємозв'язку поліції та громади як під час з'ясування обставин вчинення правопорушень, так і у процесі вирішення питань, пов'язаних із перспективними планами щодо забезпечення публічної безпеки на певних територіях або об'єктах, врахування думки громадян про роботу поліції (концепція «Community Policing»); в) упорядкування діяльності заснованих територіальними громадами або органами місцевого самоврядування на волонтерських засадах громадських квазіполіцейських формувань; г) проходження громадянами спеціальних курсів у поліцейських академіях.

Сформульовано пропозиції щодо впровадження зарубіжного досвіду в Україні, зокрема, в частині: 1) вироблення єдиної Стратегії забезпечення публічної безпеки, що має сприяти консолідації зусиль усіх суб'єктів забезпечення публічної безпеки і налагодженню дієвого діалогу, орієнтованого на охорону та захист прав, свобод і законних інтересів людини, запровадження ефективного механізму захисту населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій, захист населення від терористичних актів; 2) вироблення механізму реалізації концепції «Community Policing» в частині оновлення існуючих форм взаємодії органів поліції з населенням у напрямі інформування про результати власної діяльності, уточнення статусу створених на волонтерських засадах громадських формувань правоохоронної спрямованості; 3) проведення у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання ознайомчих курсів для громадян, які висловили бажання сприяти органам поліції у реалізації покладених на них завдань.

У підрозділі 5.2 «Система критеріїв та показників оцінювання ефективності забезпечення публічної безпеки в Україні» у результаті аналізу особливостей оцінювання ефективності діяльності окремих правоохоронних та судових органів в Україні, а також закордонного досвіду у цій сфері (зокрема, Шотландії), та європейських стандартів оцінювання успішності діяльності органів публічної влади запропоновано наступну систему критеріїв та показників оцінювання ефективності забезпечення публічної безпеки: 1. Адміністративний критерій відображає якість управлінських процедур у сфері забезпечення публічної безпеки. 2. Критерій оцінки персоналу передбачає вивчення професійних, ділових і моральних якостей, рівня вмінь, навичок і досвіду кожного працівника незалежно від посади, яку він займає, з метою визначення кількісного показника фахівців, спроможних виконувати різнопланові завдання, пов'язані із забезпеченням публічної безпеки. 3. Критерій результативності (дієвості) полягає в співставленні запланованих

очікувань і результатів. 4. Нормативний критерій дає можливість оцінити стан нормативно-правової бази, що регулює сферу забезпечення публічного порядку та безпеки. 5. Критерій регламентованості повинен включати аналіз і визначення алгоритму всіх управлінських процедур у сфері забезпечення публічної безпеки. 6. Інформаційний критерій включає в себе надання громадськості відомостей про діяльність усіх суб'єктів забезпечення публічної безпеки. 7. Критерій взаємодії призначений для встановлення рівня співпраці суб'єктів, що мають спільне завдання — забезпечення публічної безпеки.

У підрозділі 5.3 «Перспективні напрями оптимізації адміністративного законодавства у сфері забезпечення публічної безпеки в Україні» аргументовано необхідність оновлення існуючого механізму раціонального та ефективного використання ресурсів у сфері забезпечення публічної безпеки, чого можливо досягти шляхом внесення змін та доповнень до чинного адміністративного законодавства, а також розробки нових нормативно-правових актів.

Запропоновано розробити та прийняти Закон України «Про публічну безпеку», в якому слід визначити: поняття публічної безпеки; коло та адміністративно-правовий статус усіх суб'єктів забезпечення публічної безпеки в Україні; адміністративно-правові відносини, що виникають у сфері публічної безпеки; процедурні питання взаємодії правоохоронних органів, що може мати місце під час реалізації повноважень у сфері забезпечення публічної безпеки; види та механізм контролю, що здійснюється у сфері публічної безпеки; організаційні форми забезпечення публічної безпеки (фінансування, матеріально-технічне забезпечення, тощо).

Наголошено на важливості прийняття Закону України «Про муніципальну охорону», положення якого мають створити передумови для реалізації органами місцевого самоврядування свого права на забезпечення публічної безпеки та порядку на території громади за рахунок власних сил.

Акцентовано увагу на важливості упорядкування термінологічної бази, що міститься у Законі України «Про Національну поліцію», зокрема, що стосується вживання термінів «громадська безпека» та «публічна безпека».

Окреслено проблемні питання, що можуть виникати під час оптимізації адміністративного законодавства у сфері забезпечення публічної безпеки, запропоновано шляхи їх вирішення.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукової проблеми — визначення сутності, особливостей та шляхів удосконалення адміністративно-правових засад забезпечення публічної безпеки в Україні. В результаті проведеного дослідження сформульовано

ряд концептуальних висновків, пропозицій та рекомендацій, спрямованих на досягнення поставленої мети. Основні з них наведено нижче.

1. Аргументовано, що історико-правовий огляд становлення та розвитку системи забезпечення публічної безпеки в Україні дозволить систематизувати весь накопичений досвід та виокремити оптимальну поведінкову модель для імплементації даної категорії у вітчизняний правовий простір. Теоретико-правовий аналіз наявної джерельної бази дозволив упорядкувати етапи зародження та становлення категорії «публічна безпека». Розкрито особливості перебігу кожного із виокремлених періодів, що дозволило дійти висновку, що саме з останнього періоду починається формування категоріального апарату «публічної безпеки» та приведення всього правового масиву національних нормативно-правових актів у відповідність до європейських норм та стандартів.

2. Зроблено висновок, що вирішення проблеми забезпечення публічної безпеки має пріоритетне значення в системі завдань, що ставляться перед органами державної влади та місцевого самоврядування в Україні. Але ефективність такого забезпечення ускладнюється дією низки негативних факторів, одним із яких є відсутність чітко визначеного на законодавчому рівні єдиного усталеного категоріального апарату у сфері забезпечення правопорядку, зокрема, відсутність єдиного визначення поняття публічної безпеки, що ускладнює процес розкриття змісту категорії «публічна безпека» як об'єкта адміністративно-правової охорони та захисту. У результаті аналізу нормативно-правових актів та позицій науковців сформульовано авторське визначення публічної безпеки як об'єкта адміністративно-правової охорони та захисту.

3. Встановлено, що принципи адміністративно-правового забезпечення публічної безпеки – це сукупність взаємопов'язаних та взаємообумовлених керівних вимог, закріплених нормами адміністративного законодавства, яких мають дотримуватися суб'єкти забезпечення публічної безпеки під час організації та здійснення цілеспрямованого організаційного регулятивного засобу впливу на дії окремих громадян, поведінку суспільства, стан і розвиток суспільних процесів у сфері забезпечення безпеки населення і держави в цілому. Окреслено ознаки, притаманні даним принципам.

4. Визначено місце адміністративно-правового регулювання в системі правових засад забезпечення публічної безпеки, яке виражається в тому, що адміністративно-правові норми: 1) визначають специфіку забезпечення публічної безпеки як складової сектору національної безпеки; 2) визначають систему суб'єктів забезпечення публічної безпеки; 3) закріплюють адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення публічної безпеки; 4) визначають механізм оцінювання ефективності забезпечення публічної безпеки та рівень довіри населення до

правоохоронних органів; 5) встановлюють перелік інструментів забезпечення публічної безпеки; 6) визначають адміністративно-правовий механізм взаємодії суб'єктів забезпечення публічної безпеки; 7) регулюють процедуру підготовки та прийняття управлінських рішень суб'єктами забезпечення публічної безпеки; 8) регулюють механізм виконання рекомендацій правозахисних місій і делегацій ОБСЄ, Ради Європи, ООН, інших міжнародних організацій в контексті недопущення порушення балансу між забезпеченням безпеки і дотриманням прав людини в інтересах державної безпеки внаслідок підвищення рівня загроз публічній безпеці (особливо в населених пунктах, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, на тимчасово окупованій території); 9) запроваджують дієві механізми демократичного цивільного контролю і співпраці з громадськістю.

5. Адміністративно-правові відносини у сфері забезпечення публічної безпеки запропоновано розуміти як врегульовані адміністративно-правовими нормами суспільні відносини державно-розпорядчого або організаційного характеру, що виникають у сфері створення умов для максимально повного дотримання прав і свобод людини і громадянина, законних інтересів суспільства і держави, захисту їх від протиправних посягань та мінімізації їх негативних наслідків, а також з метою упорядкування внутрішньоорганізаційної діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, що наділені повноваженнями у сфері забезпечення публічної безпеки в державі та її окремих регіонах.

6. Обґрунтовано, що за характером наявних повноважень у сфері забезпечення публічної безпеки органи державної влади можна поділити на органи загальної компетенції та органи спеціальної компетенції у сфері забезпечення публічної безпеки. Розкрито особливості діяльності Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України у сфері забезпечення публічної безпеки. Аргументовано, що до диференційованих ознак, які властиві вказаним суб'єктам, належать такі: розмежування сфери впливу щодо формування та реалізації державної політики, з урахуванням поділу на гілки влади; самостійність у прийнятті рішень; компетенційна складова діяльності; наявність колегіального принципу прийняття рішень (крім Президента України).

7. Розглянуто особливості діяльності поліції як основного правоохоронного органу, що створений з метою забезпечення публічної безпеки. Проведений аналіз законодавства, положення якого регулюють діяльність органів поліції у сфері забезпечення публічної безпеки, дозволив виокремити такі групи повноважень: 1) повноваження, що сприяють безпосередньому виконанню службових обов'язків; 2) повноваження, що сприяють опосередкованому виконанню службових

обов'язків; 3) повноваження, що створюють умови для реалізації працівниками поліції своїх прав і свобод, одночасно як працівників правоохоронних органів, так і громадян; 4) повноваження органів та підрозділів поліції в зоні проведення операції Об'єднаних сил. Охарактеризовано повноваження органів та підрозділів поліції в залежності від їх структурної приналежності та компетенції. Сформульовано пропозиції щодо удосконалення національного законодавства в частині реструктуризації та об'єднання підрозділів превентивної діяльності та патрульної поліції в один підрозділ — «поліцію превенції», тощо.

8. Проведений аналіз організації діяльності органів прокуратури та суду (суддів) щодо адміністративно-правового забезпечення публічної безпеки дозволив дійти висновку, що вказані суб'єкти вступають у суспільні відносини, що виникають у сфері публічної безпеки, після настання юридичного факту, який порушує існуючі норми законодавства, і вживають заходів щодо притягнення винної особи до відповідальності, здійснення правосуддя та визначення недоліків в діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки.

9. Встановлено, що органи місцевого самоврядування уособлюють в собі корелюючий орган, який шляхом реалізації наданих йому повноважень (власних або делегованих) вступає у правовідносини з приводу забезпечення публічної безпеки з іншими органами державної влади (у першу чергу поліцією), інституціями громадянського суспільства з метою дотримання прав і свобод людини і громадянина, підтримання правопорядку на території певної громади. Охарактеризовано елементи адміністративно-правового статусу органів місцевого самоврядування як суб'єкта забезпечення публічної безпеки, що дозволило запропонувати шляхи оптимізації адміністративного законодавства в частині удосконалення процедури реалізації органами місцевого самоврядування наданих їм повноважень у сфері підтримання правопорядку на окремій території.

10. Сформульовано пропозиції щодо удосконалення національного законодавства в частині визначення особливостей діяльності громадських об'єднань у сфері забезпечення публічної безпеки в Україні та внесення відповідних змін до Законів України «Про громадські об'єднання» та «Про національну безпеку України» в частинах, що стосуються визначення ролі, завдань, методів діяльності, повноважень інституцій громадянського суспільства у сфері забезпечення публічної безпеки. З метою забезпечення взаємодії органів державної влади з інституціями громадянського суспільства запропоновано створити громадські консультативно-дорадчі ради або координаційні органи з питань забезпечення публічної безпеки та порядку при органах державної влади.

11. З'ясовано роль та місце суб'єктів забезпечення публічної безпеки, які визначені Законом України «Про національну безпеку України» як такі, що мають право забезпечувати публічну безпеку як невід'ємну складову національної безпеки України. Встановлено, що більшість з них має виключно об'єктний вплив на сферу публічної безпеки, це визначається або сферою, де здійснюється забезпечення публічної безпеки (міграційна сфера для Державної міграційної служби України), або колом осіб, по відношенню до яких здійснюється захист їх прав і свобод, насамперед захист життя та здоров'я (Управління державної охорони України, Збройні Сили України), або обмежуються територією, де забезпечення публічної безпеки буде невід'ємним завданням за територіальним принципом (прикордонна зона для Державної прикордонної служби України або зона надзвичайної ситуації для підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій).

12. Наголошено, що правові форми діяльності щодо забезпечення публічної безпеки України є комплексом дій правостановлюючого характеру, повноваженнями щодо здійснення яких відповідно до положень законодавства наділені відповідні суб'єкти забезпечення публічної безпеки. Зроблено висновок, що правовим формам діяльності щодо забезпечення публічної безпеки притаманна низка ознак: а) здійснюються від імені та в інтересах держави та особи, тобто така реалізація притаманна виключно державним органам влади та їх посадовим особам, а також органам місцевого самоврядування; б) здійснюються у межах виконавчо-розпорядчих повноважень суб'єктів забезпечення публічної безпеки; в) тягнуть виникнення, зміну або припинення адміністративних правовідносин у сфері публічної безпеки; г) носять правостановлюючий характер. Виокремлено та охарактеризовано правові форми діяльності щодо забезпечення публічної безпеки.

13. Під організаційними формами забезпечення публічної безпеки розуміється комплекс дій, направлених на вдосконалення діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки, створення умов для належного виконання ними покладених на них обов'язків та забезпечення бажаного стану законності й правопорядку в державі. Характерними ознаками організаційних форм забезпечення публічної безпеки в Україні є такі: а) застосування організаційних форм забезпечення публічної безпеки в Україні може бути передумовою виникнення правової форми або може бути її наслідком; б) їх застосування не здійснює прямий вплив на права, свободи та законні інтереси людини і громадянина, а забезпечує організаційну складову адміністративно-правових відносин у сфері публічної безпеки; в) застосовуються на основі повноважень суб'єктів забезпечення публічної безпеки, виключно у межах їх компетенційної складової та з урахуванням ситуації (оперативної обстановки), що склалась; г) створюють умови для виконання суб'єктами забезпечення публічної безпеки покладених на них

завдань; г) їх застосування не призводить до настання юридично значущих наслідків; д) у разі неправильного або некоректного використання організаційної форми діяльність суб'єкта забезпечення публічної безпеки може бути визнана неправомірною.

14. Розкрито зміст адміністративних правопорушень у сфері публічної безпеки та виокремлено їх характерні ознаки. Охарактеризовано склади адміністративних правопорушень у сфері публічної безпеки за відповідними елементами: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт і суб'єктивна сторона.

Під час систематизації об'єктів адміністративних правопорушень у сфері публічної безпеки обґрунтовано доцільність виокремлення в системі родових об'єктів посягань сімейних правовідносин, на які можуть здійснюватися посягання у випадках вчинення правопорушень, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення: ст. 173-2 «Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування», ст. 183-1 «Несплата аліментів».

Виокремлено ознаки об'єктивної сторони адміністративного правопорушення у сфері публічної безпеки та розкрито особливості їх врахування на прикладі вчинення протиправного діяння, передбаченого ст. 173 Кодексу України про адміністративні правопорушення «Нецензурна лайка в громадських місцях». Охарактеризовано адміністративні проступки, об'єктом посягання яких є сфера публічної безпеки, що можуть бути вчинені як у формі дії, так і у формі бездіяльності.

Аналіз суб'єктивної сторони адміністративного правопорушення у сфері публічної безпеки дозволив виокремити правопорушення, для вчинення яких є характерним умисний характер, а також ті, що вчиняються з необережності.

15. Аргументовано, що значення адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на публічну безпеку в Україні, полягає в тому, що за допомогою такого юридичного інституту населенню забезпечуються умови безпеки шляхом ретроспективного, поточного та перспективного впливу на поведінку осіб, що демонструють антисоціальну поведінку, поведінку із деформованою правосвідомістю та схильні до вчинення адміністративних деліктів, з метою попередження, припинення вчинення ними адміністративних правопорушень, поновлення правового стану тих явищ, що стали об'єктами посягання.

Розкрито зміст адміністративної відповідальності в сфері публічної безпеки в Україні: має соціальну спрямованість; здійснює контролюючий вплив на громадян; носить превентивний характер; спричиняє дуалістичні наслідки; є характерною наявністю специфічного документального забезпечення; носить ретроспективний характер; регламентується матеріальними та процесуальними нормами адміністративного права.

16. Обґрунтовано, що дотримання законності під час реалізації адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на публічну безпеку, безпосередньо пов'язане з діяльністю суб'єктів, уповноважених складати протоколи про адміністративні правопорушення та здійснювати провадження по ним, включаючи застосування заходів забезпечення провадження по справі про адміністративні правопорушення в разі необхідності. Наголошено, що дотримання законності під час реалізації адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на публічну безпеку, передбачає здійснення контрольної-наглядової діяльності за процедурою притягнення особи до такого виду відповідальності шляхом здійснення державного та громадського контролю.

17. У результаті аналізу досвіду Сполучених Штатів Америки, Республіки Польща, Німеччини, Італії, Великобританії, Голландії, Австрії та Японії щодо забезпечення публічної безпеки сформульовано пропозиції щодо впровадження зарубіжного досвіду в Україні, зокрема, в частині: 1) розробки єдиного програмного документу — Стратегії забезпечення публічної безпеки; 2) вироблення дієвого механізму реалізації концепції «Community Policing» в частині оновлення існуючих форм взаємодії органів поліції з населенням; 3) проведення у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання системи МВС України ознайомчих курсів для громадян, які висловили бажання сприяти органам поліції у забезпеченні публічної безпеки і порядку.

18. Аргументовано, що при визначенні ефективності забезпечення публічної безпеки необхідно зважати не лише на рівень злочинності; дана категорія є більш широкою та передбачає використання комплексного підходу щодо оцінки його досягнення з урахуванням різноманітних критеріїв і показників, які стосуються безпосередньої організації забезпечення публічної безпеки, ресурсних витрат, корисності та результативності такої діяльності для населення. З'ясовано, що для того, щоб на підставі критеріїв і показників можна було провести повне та об'єктивне оцінювання, вони повинні відповідати таким умовам: а) відображати фактичний результат, тобто стан публічної безпеки після реалізації заходів, спрямованих на її забезпечення; б) повинні враховувати риси, які найбільш повно характеризують процес досягнення загальної мети, спрямованої на забезпечення публічної безпеки, та проміжних цілей — проведення конкретних заходів, в тому числі управлінського характеру, з метою забезпечення правопорядку; в) критерії та показники (як величини) повинні бути придатними для вимірювання рівня досягнення мети.

19. Встановлено, що оптимізація адміністративного законодавства у сфері забезпечення публічної безпеки в Україні являє собою комплекс

науково обґрунтованих заходів, спрямованих на вдосконалення чинної нормативно-правової бази шляхом вироблення таких норм права, застосування яких у подальшому має створити необхідні передумови для належного функціонування сектору безпеки, мінімізації негативного впливу соціально-демографічних, економічних, політичних, правових, психологічних і технологічних факторів на стан захищеності життєво важливих для суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини і громадянина. Виокремлено та охарактеризовано елементи оптимізації, серед яких: суб'єкт, об'єкт, завдання, принципи та проблеми оптимізації, що дозволило запропонувати зміни та доповнення до чинного адміністративного законодавства.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Монографія:

1. Панова О. О. Забезпечення публічної безпеки в Україні: адміністративно-правовий аспект: монографія. Харків: Панов, 2018. 624 с.

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Панова О. О. Загальноправові завдання і основні напрями забезпечення громадської безпеки в Україні. *Право і Безпека*. 2014. № 3. С. 142–145.

2. Панова О. О. Специфіка використання сил і засобів ОВС при забезпеченні громадського порядку і громадської безпеки за особливих умов. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2014. № 29. Ч. 2. Т. 2. С. 75–78.

3. Панова О. О. Компетенція органів внутрішніх справ у сфері охорони громадського порядку і безпеки. *Науковий вісник академії муніципального управління*. Серія «Право». 2015. Вип. 1. С. 182–188.

4. Панова О. О. Функції органів внутрішніх справ по забезпеченню громадської безпеки при надзвичайних ситуаціях. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 3. Ч. 2. С. 112–119.

5. Панова О. О. Взаємодія органів внутрішніх справ з Національною гвардією України в процесі охорони громадського порядку у надзвичайних умовах. *Митна справа*. 2015. № 5. Ч. 2. С. 197–202.

6. Панова О. О., Карась О. В. Особливості компетенції та повноважень органів Національної поліції у сфері забезпечення публічної безпеки. *Електронне наукове фахове видання «Порівняльно-аналітичне право»*. 2016. № 5. С. 213–215. URL: http://pap.in.ua/5_2016/64.pdf.

7. Панова О. О. Поняття, зміст та значення публічної безпеки та порядку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Право». 2016. № 6. Т. 2. С. 133–136.

8. Панова О. О. Організація діяльності органів поліції щодо підтримання публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів. *Електронний науково-практичний журнал «S.P.A.C.E.»*. 2017. № 2. С. 42–46. URL: http://www.space.nuoua.od.ua/v2_2017/11.pdf.

9. Панова О. О. Інформаційне забезпечення публічної безпеки в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 6. Т. 2. С. 125–128.

10. Панова О. О. Щодо кадрового забезпечення публічної безпеки в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 5. Т. 2. С. 113–116.

11. Панова О. О. Матеріально-фінансове забезпечення публічної безпеки в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Юридичні науки». 2018. Том 29 (68). № 1. С. 79–83.

12. Панова О. О. Науково-технічне забезпечення публічної безпеки в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2018. № 48. Т. 1. С. 175–177.

13. Панова О. О. Методи забезпечення публічної безпеки в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Юриспруденція». 2017. № 30. Т. 1. С. 94–96.

14. Панова О. О. Укладання адміністративних договорів з питань забезпечення публічної безпеки в Україні. *Держава та регіони*. Серія: Державне управління. 2018. № 1. С. 220–224.

15. Панова О. О. Специфіка адміністративно-правового забезпечення публічної безпеки органами прокуратури та судами (суддями). *Електронний науково-практичний журнал «S.P.A.C.E.»*. 2018. № 9. URL: <http://www.space.nuoua.od.ua>.

16. Панова О. О. Зміст адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення публічної безпеки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 2. С. 144–146. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2018/39.pdf.

17. Панова О. О. Особливості структури адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення публічної безпеки. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 50. С. 44–49. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2018/04/panova_50.pdf.

Статті у зарубіжних періодичних наукових виданнях:

18. Панова О. О. Організація діяльності органів поліції щодо підтримання публічної безпеки та порядку під час надзвичайних ситуацій природного та техногенного походження. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 6/1. P. 131–134.

19. Панова О. А. Основные обязанности, права и ответственность нарядов полиции во время обеспечения публичной безопасности и порядка. *Leges si viata*. 2017. № 3/2 (303). Р. 102–105.

20. Панова О. А. Принципы административно-правового обеспечения общественной безопасности. *Leges si viata*. 2018. № 3/2. Р. 118–121.

21. Панова О. О. Правове регулювання підтримання публічної безпеки та порядку. *Sciences of Europe*. 2017. Vol. 3. № 12 (12). Р. 11–16.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Панова О. О. Щодо громадської безпеки та адміністративно-правових напрямів її забезпечення. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави*: мат. міжнар. науково-практ. конфер. (м. Харків, 12 груд. 2014 р.). Харків: ХНУВС, 2014. С. 144–146.

2. Панова О. О. Основні напрями забезпечення громадської безпеки в Україні. *Наукова дискусія: питання соціології, політології, філософії та історії*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 22–23 травня 2015 р.). Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2015. С. 192–194.

3. Панова О. О. Щодо правового регулювання органів внутрішніх справ по забезпеченню громадської безпеки при надзвичайних ситуаціях. *Актуальні проблеми адміністративно-правового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України*: зб. матеріалів наук.-практ. конф. (м. Харків, 15 квітня 2015 р.). Харків: ХНУВС, 2015. С. 162–167.

4. Панова О. О. Щодо компетенції патрульної поліції в механізмі забезпечення громадської безпеки. *Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Харків: ХНУВС, 2015. С. 212–213.

5. Панова О. О. Особливості повноважень органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення публічної безпеки. *Науково-практичне забезпечення розвитку та співробітництва об'єднаних територіальних громад*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (24 жовтня — 24 листопада 2016 р., м. Дніпро). URL: http://dridu.dp.ua/konf/konf_dridu.htm.

6. Панова О. О. Особливості кадрового забезпечення публічної безпеки в Україні. *Підготовка охоронців правопорядку в Харкові (1917–2017 рр.)*: зб. наук. ст. і тез доп. на наук.-практ. конф. до 100-річчя підготовки охоронців правопорядку в Харкові (м. Харків, 25 листопада 2017 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. С. 226–227.

7. Панова О. О. Вищі органи державної влади як суб'єкти забезпечення публічної безпеки. *Науково-теоретичні аспекти вирішення глобальних проблем сучасності: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Дніпро, 20–21 квітня 2018 року). Дніпро: НО «Відкрите суспільство». С. 95–98.

8. Панова О. О. Роль громадянського суспільства у забезпеченні публічної безпеки. *Актуальні проблеми публічного та приватного права: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Запоріжжя, 25 травня 2018 р.). Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2018. С. 218-220.

9. Панова О. О. Публічна безпека як елемент національної безпеки України. *Реформування національної безпеки: історія, сучасність, перспективи: матеріали II підсумкової науково-практичної конференції* (18 травня 2018 року). Київ: Інститут УДО КНУ імені Тараса Шевченка, 2018. С. 42–43.

10. Панова О. О. Особливості використання сил підрозділів кінологічної служби при забезпеченні публічного порядку і безпеки за особливих умов. *Шляхи покращення професійного рівня працівників кінологічних служб: тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф.* (м. Харків, 14 груд. 2018 р.). Харків, 2018. С. 39–41.

11. Панова О. О. Особливості участі громадськості в процесі запобігання корупції. *Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі: матеріали III міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Київ, 7 груд. 2018 р.). Київ: Нац.акад.внутр.справ, 2018. Ч 2. С. 217–220.

12. Панова О. О. Специфіка використання адміністративно-правових методів під час забезпечення публічної безпеки та порядку підрозділами Національної поліції. *Участь правоохоронних органів та військових формувань України у забезпеченні громадської безпеки: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Харків, 29 листопада 2018 року). Харків: Національна академія Національної гвардії України, 2018. С. 7–8.

Наукові праці, що додатково відображають наукові результати дисертації:

13. Адміністративно-правові засади забезпечення громадського порядку органами внутрішніх справ України: навчальний посібник / Іншин М. І, Олефір М. І та ін. Харків: НікаНова, 2014. 378 с. (обсяг 0,4 д.а.).

14. Організаційно-правові засади професійного навчання працівників ОВС: навчальний посібник / Іншин М. І, Олефір М. І та ін. Харків: НікаНова, 2014. 536 с. (обсяг 0,4 д.а.).

15. Правове регулювання окремих напрямків правоохоронної діяльності органів внутрішніх справ: навчальний посібник / Іншин М. І, Олефір М. І та ін. Харків: НікаНова, 2014. 840 с. (обсяг 0,2 д.а.).

16. Пам'ятка працівника патрульної поліції (інформаційно-довідкові матеріали з адміністративно-правових питань) / авт.кол.: Гусаров С. М., Головка О. М., Безпалова О. І, Панова О. О., Резанов С. А., Джафарова О. В., Шатрава С. О., Іванцов В. О., Завальний М. В. Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2015. 144 с. (обсяг 1 д.а.).

17. Закон України «Про Національну поліцію»: наук.-практ. комент. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка. Харків. 2016. 408 с. (обсяг 0,4 д.а.).

18. Пам'ятка випускника Харківського національного університету внутрішніх справ : практ. посіб. / за заг. ред. В. В. Сокурєнка. Харків. 2017. 96 с. (обсяг 0,4 д.а.).

19. Адміністративна діяльність поліції у питаннях і відповідях: навчальний посібник / за заг.ред. д-ра юрид.наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки; [О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, С. М. Князєв та ін.; передм. О. М. Бандурка]. Харків: В деле, 2017. 240 с. (обсяг 0,5 д.а.).

20. Адміністративна діяльність органів поліції України: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка; [О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, В. А. Троян та ін.; передм. В. В. Сокурєнка]. Харків: ХНУВС. 2017. 432 с. (обсяг 1,2 д.а.).

21. Управління органами Національної поліції України: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, О. В. Джафарова та ін.; передм. В. В. Сокурєнка]. Харків: Стильна типографія, 2017. 580 с. (обсяг 0,4 д.а.).

22. Законодавче забезпечення правоохоронної діяльності: навчальний посібник (до 100-річчя підготовки охоронців правопорядку у Харкові) / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка. Харків: Стильна типографія, 2017. 1164 с. (обсяг 0,7 д.а.).

23. Дисциплінарний статут Національної поліції України: науково-практичний коментар / за заг. ред. доктора юридичних наук, професора Сокурєнка В. В. Харків: Майдан, 2019. 254 с. (обсяг 0,6 д.а.).

24. Пам'ятка щодо дій працівників поліції під час виборчого процесу в Україні./ [кол. авт.-уклад.: Безпалова О. І., Котелюх М. О., Макаренко В. С. та ін.]. Харків, 2019. 45 с.

АНОТАЦІЯ

Панова О. О. Забезпечення публічної безпеки в Україні: адміністративно-правовий аспект. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове

право; інформаційне право. – Харківський національний університет внутрішніх справ: Сумський державний університет. – Суми, 2019.

Дисертацію присвячено аналізу адміністративно-правових засад забезпечення публічної безпеки в Україні. Визначено сутність публічної безпеки як об'єкта адміністративно-правової охорони та захисту. Узагальнено принципи публічної безпеки. Охарактеризовано правові засади забезпечення публічної безпеки. Розкрито зміст адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення публічної безпеки.

Визначено особливості діяльності вищих органів державної влади як суб'єктів забезпечення публічної безпеки. З'ясовано місце правоохоронних органів в системі суб'єктів забезпечення публічної безпеки. Охарактеризовано специфіку забезпечення публічної безпеки органами прокуратури та судами. Розкрито адміністративно-правові повноваження органів місцевого самоврядування та інституцій громадянського суспільства у сфері забезпечення публічної безпеки.

З'ясовано сутність правових та організаційних форм діяльності щодо забезпечення публічної безпеки в Україні.

Охарактеризовано адміністративно-деліктні відносини у сфері забезпечення публічної безпеки в Україні.

Узагальнено зарубіжний досвід забезпечення публічної безпеки та опрацьовано можливості його використання в Україні. Опрацьовано систему критеріїв та показників оцінювання ефективності забезпечення публічної безпеки в Україні. Запропоновано шляхи оптимізації адміністративного законодавства у сфері забезпечення публічної безпеки в Україні.

Ключові слова: публічна безпека, адміністративно-правові засади, адміністративне законодавство, суб'єкти, компетенція, повноваження, адміністративні правопорушення, адміністративна відповідальність, форми, методи, забезпечення, взаємодія, ефективність, критерії оцінки, оптимізація.

АННОТАЦІЯ

Панова О. А. Обеспечение публичной безопасности в Украине: административно-правовой аспект. – *Квалификационный научный труд на правах рукописи.*

Диссертация на соискание ученой степени доктора юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Харьковский национальный университет внутренних дел: Сумской государственной университет. – Сумы, 2019.

Диссертация посвящена анализу административно-правовых основ обеспечения публичной безопасности в Украине. Проведен историко-правовой обзор становления и развития системы обеспечения публичной безопасности в Украине. Определена сущность публичной безопасности

как объекта административно-правовой охраны и защиты. Обобщены принципы административно-правового обеспечения публичной безопасности. Охарактеризованы правовые принципы обеспечения публичной безопасности и выяснено место среди них административно-правового регулирования. Раскрыто содержание административно-правовых отношений в сфере обеспечения публичной безопасности. Определены основные признаки, присущие административно-правовым отношениям в сфере обеспечения публичной безопасности.

Аргументированно, что деятельность высших государственных институций ориентирована на выработку государственной политики в сфере обеспечения публичной безопасности, формирования правовых и организационных предпосылок ее реализации. Определены особенности деятельности высших органов государственной власти как субъектов обеспечения публичной безопасности. Выяснено место органов Национальной полиции Украины в системе субъектов обеспечения публичной безопасности. Акцентировано внимание, что особая роль органов Национальной полиции Украины в системе обеспечения публичной безопасности позволяет отнести эти органы к специальным субъектам обеспечения публичной безопасности, то есть тем субъектам, которые наделены непосредственными полномочиями в сфере публичной безопасности. Охарактеризована специфика обеспечения публичной безопасности органами прокуратуры и судом. Раскрыты административно-правовые полномочия органов местного самоуправления в сфере обеспечения публичной безопасности. Проработаны особенности обеспечения публичной безопасности институциями гражданского общества. Определены административно-правовые полномочия других субъектов, которые осуществляют функции по обеспечению публичной безопасности.

Выяснена сущность правовых и организационных форм деятельности по обеспечению публичной безопасности в Украине. Отмечено, что правовые формы деятельности по обеспечению публичной безопасности Украины являются комплексом действий правоустанавливающего характера, полномочиями осуществления которых в соответствии с положениями законодательства наделены соответствующие субъекты обеспечения публичной безопасности. Раскрыты особенности нормативных и индивидуальных правовых актов по вопросам обеспечения публичной безопасности в Украине и процедура их подготовки и издания. Проанализированы юридически значимые действия в системе правовых форм обеспечения публичной безопасности в Украине. Охарактеризованы особенности заключения административных договоров по вопросам обеспечения публичной безопасности в Украине. Раскрыто содержание

информационного, кадрового, материально-финансового и научно-технического обеспечения публичной безопасности в Украине.

Охарактеризованы административно-деликатные отношения в сфере обеспечения публичной безопасности в Украине. Сделан вывод о том, что функционирование института административной ответственности за правонарушения, которые посягают на публичную безопасность, позволяет поддерживать правопорядок на территории государства (ее отдельных регионов), а его существование предупреждает формирование правового нигилизма и распространение девиантного поведения среди населения. Определены понятие и особенности административных правонарушений в сфере публичной безопасности. Раскрыто значение административной ответственности за правонарушения, которые посягают на публичную безопасность в Украине. Охарактеризованы особенности соблюдения законности во время реализации административной ответственности за правонарушения, которые посягают на публичную безопасность.

Обобщен зарубежный опыт обеспечения публичной безопасности и проработаны возможности его использования в Украине. Проработана система критериев и показателей оценивания эффективности обеспечения публичной безопасности в Украине. Разработаны пути оптимизации административного законодательства в сфере обеспечения публичной безопасности в Украине.

Ключевые слова: публичная безопасность, административно-правовые принципы, административное законодательство, субъекты, компетенция, полномочия, административные правонарушения, административная ответственность, формы, методы, обеспечение, взаимодействие, эффективность, критерии оценки, оптимизация.

SUMMARY

Panova O. O. *Guaranteeing Public Safety in Ukraine: Administrative and Legal Aspect. – Qualifying scientific work as the manuscript.*

The thesis for a doctoral degree by the specialty 12.00.07 – administrative law and procedure; financial law; informational law. – Kharkiv National University of Internal Affairs: Sumy State University. – Sumy, 2019.

The dissertation is focused on the analysis of administrative and legal principles of ensuring public safety in Ukraine. The author has determined the essence of public safety as an object of administrative and legal defense and protection. The principles of public safety have been generalized. The legal principles of ensuring public safety have been characterized. The content of administrative and legal relations in the field of ensuring public safety has been revealed.

The author has determined specific features of the activities of the higher agencies of state power as subjects of ensuring public safety. The place of law

enforcement agencies in the system of subjects of ensuring public safety has been clarified. The specifics of ensuring public safety by the prosecutor's office and courts have been characterized. The author has revealed administrative and legal powers of local self-government agencies and civil society institutions in the field of ensuring public safety.

The essence of legal and organizational forms of activity in regard to ensuring public safety in Ukraine has been clarified.

Administrative and tort relations in the field of ensuring public security in Ukraine have been characterized.

International experience of public safety has been generalized and the possibilities of its application in Ukraine have been worked out. The system of criteria and indicators for evaluating the effectiveness of public safety in Ukraine has been worked out. The author has offered the ways for the optimization of administrative legislation in the field of ensuring public safety in Ukraine.

Key words: public safety, administrative and legal principles, administrative legislation, subjects, competence, powers, administrative offenses, administrative liability, forms, methods, provision, interaction, efficiency, evaluation criteria, optimization.

Відповідальний за випуск:
РЄЗНІК Олег Миколайович

Підписано до друку 23.05.2019.
Формат 60x90/16. Обл.-вид. арк. 1,9. Ум.–друк. арк.1,9.
Папір офсетний.
Гарнітура Times. Тираж 100 пр. Вид. № 111/19.
Віддруковано у видавництві «Ярославна».
40030, м. Суми, вул. Горького, 2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
серія ДК, № 332 від 09.02.2001 р.

